

Help Humus

Verslag presentatie Reclaim the Seeds 2015: Jan Diek van Mansveld, hield voor een meer dan volle zaal in zijn rol van activist een lezing over het initiatief Help Humus de grond in.

Jan Diek richt zich op het publiek, de consument. Want het is de consument die beslist; met elke hap die zijn mond in gaat kiest hij: of we behouden de aarde, of we maken de aarde kapot. Daarbij is de staat van de bodem van levensbelang. Als de bodem gezond is, dan is het daarop geteelde gewas ook gezond.

Eigenlijk willen de meeste boeren het land wel gezond opbouwen in plaats van afbreken. Ze willen het beter nalaten aan de volgende generatie. De gangbare landbouw echter maakt de aarde kapot. De bodem erodeert namelijk in alarmerende mate. Hoe is dit zo ver gekomen?

Joost Visser van Down2earth heeft de Europese landbouwgeschiedenis in zijn proefschrift beschreven. Tot aan de Tweede Wereldoorlog kwamen de landbouwhogeschooleraren ook daadwerkelijk uit de landbouw. Na de oorlog kwam de landbouwuniversiteit, met de wetenschappelijk onderzoekers, voornamelijk chemici, die hun proeven deden los van de grond, onder gecontroleerde omstandigheden in het laboratorium. De belangrijkste onderzoeksvraag was: hoe snel groeit de plant. Chemici grepen bij dit proces snel en vanzelfsprekend naar chemische toevoegingen en bestrijdingsmiddelen. De onderzoeksomstandigheden waren helder en eenduidig. Hydrocultuur werd populair. De wetenschap is daarmee los gezogen van de levende bodem, ont-aard.

In de praktijk echter is grond, die duistere aarde, een ondoorgrondelijke, gecompliceerde en storende factor. De economische belangen kregen voorrang. Er werd gekeken naar de hoogste opbrengst. En kunstmest gaf dat. De gevolgen voor het milieu werden niet meegeteld. Als je niet hoeft te betalen voor de schade die je aan het milieu toebrengt, dan is de gangbare methode goedkoop en voordelig! De consument gaf vroeger gemiddeld 30% van zijn inkomen uit aan voeding, tegenwoordig is dit nog maar 15%.

Maar een bodem heeft eigenschappen, die overal en in alle weersomstandigheden verschillen. We moeten terug naar de grond ter plaatse en daarmee in gesprek gaan. Zaad, het thema van deze beurs, is niks zonder bodem. In de zaden zit de essentie van de plant in zijn totaliteit gevat, alle stadia, van kiemblad tot nieuw zaad. Na het zaaien moet dit een vruchtbare verbinding met de bodem aangaan. Het bestoven zaad is een nieuwe impuls in oud karma, de bodem. Bij een geërodeerde bodem heeft het zaad geen houvast aan het verleden in zijn wortelstelsel. Voedsel uit zo'n bodem bevat weinig voedingswaarde.

We moeten de bodem weer op peil brengen en de gewassen de kans geven langzaam te groeien. Goede humus is hiervoor onmisbaar. Tijd voor actie!

Lees verder op <http://www.helphumus.nu> en <http://www.down2earth.nu>.

Marc Siepman, humist, nam het tweede deel van de lezing op zich: Hoe zorg je voor een gezonde humusrijke bodem?

Wij zijn veel dingen generaties lang gewend te doen, zoals bijvoorbeeld spitten. Maar waarom doen we dat eigenlijk? Bij spitten komt organische stof vrij. Dit is goed voor eenjarige die van een kale bodem houden. Maarrrr...je vernietigt schimmeldraden, die juist het bodemvoedselweb zo mooi stimuleren. Schimmels groeien traag, maar zijn uitermate

belangrijk voor het natuurlijke evenwicht. En je maakt door het spitten onkruidzaad wakker, door het ruw aan daglicht bloot te stellen. Hiermee verstoort je de humusopbouw en het evenwicht van de bodem. Humus houdt calcium vast, humus zorgt voor optimale vochtopname en maakt bemesting overbodig.

De bodem zorgt dus zelf voor het evenwicht. Het onkruid speelt bij het herstel van dit evenwicht een belangrijke rol. Vaak bevat het onkruid meer gezonde voedingswaarden dan het te kweken gewas. We trekken met het onkruid de voedingswaarden eruit. De paardenbloem bevat bijvoorbeeld veel calcium en als je die laat staan hoeft je dit niet toe te voegen. Het onkruid dat spontaan op je land verschijnt is een indicator voor wat er nodig is om de balans te herstellen.

Om te weten hoe de bodem ervoor staat, als je toch een zekere opbrengst van je land wilt hebben, is een bodemtest handig. Neem wel een uitgebreide. Er zijn ook toevoegingen als bv. calcium, gesteentemeel en magnesium die oké zijn. Ook zeewater is goed, omdat door erosie belangrijke mineralen naar zee zijn gestroomd. Zo sluit je dan de voedingskringloop en dat is van wezenlijk belang!

Er waren vanzelfsprekend veel vragen uit de praktijk aan Marc. Over kweekgras, zevenblad en paardenbloem. In het boek Ecologisch tuinieren vind je een lijst van indicatoren. Marc geeft door het hele land cursus humisme. Hier leer je goed met de bodem om te gaan. Ook heeft hij zelf een boek geschreven over dit onderwerp.

Lees verder op: <http://www.humisme.nl> en <http://www.gevoelvoorhumus.nl>.